

GROEN WERKT IN ENSCHEDE!

VERKIEZINGSPROGRAMMA 2010-2014

GROENLINKS
ZIN IN DE TOEKOMST

WWW.GROENLINKSENSCHEDE.NL

GROEN WERKT IN ENSCHEDE!

**VERKIEZINGSPROGRAMMA 2010-2014
GROENLINKS ENSCHEDE**

VOORWOORD **5**

ZIN IN DE TOEKOMST **6**

Klimaat- en energiebeleid	7
Ruim baan voor fiets en ov	8
Trots op ons groen	10
Minder vervuiling, meer veiligheid	11
Afval scheiden loont	12
Duurzaam waterbeheer	12
Werk maken van dierenwelzijn	12
Enschede: Een hip thuis	13

SOCIAAL EN BETROKKEN **16**

Niemand aan de kant	17
Enschede, stad met toekomst	18
Talenten blijven ontwikkelen	20
Kiezen voor jongeren	20
Betrokken bij je wijk	21
WMO: De mens staat centraal	22
Enschede, stad die je inspireert	24
Enschede brengt je in beweging	25
Veiligheid op zijn Twents	25

ENSCHEDA VOOR IEDEREEN **28**

Vershil mag er zijn, uitsluiting niet	29
Open en verantwoordelijk bestuur	29
Een menselijke behandeling voor vluchtelingen	30
(EU)regionale samenwerking	31
Financiën	31

VOORWOORD

Groen werkt! GroenLinks staat bol van energie: wij hebben 'zin in de toekomst' en kijken optimistisch vooruit.

Enschede is in de afgelopen jaren in veel opzichten een stuk opgeknapt. Die sprong vooruit belooft veel voor de toekomst.

Maar Enschede zal eerst hard moeten werken om de economische crisis te overwinnen en tegelijkertijd haar steentje moeten bijdragen aan de oplossing van het klimaatprobleem. GroenLinks legt de verbinding tussen economie en ecologie. Die verbinding heeft de toekomst.

Dit verkiezingsprogramma pleit voor een groene stad, een stad met een rijkdom aan natuur, landschap en ook stedelijk groen. Een stad met een groene, en dus sterke, economie.

Het pleit ook voor een sociale stad, waarin zelfs in deze economisch moelijkere tijden, iedereen kan blijven meedoen en, als dat nodig is, mensen voldoende worden ondersteund.

In Enschede kun je prettig wonen en leven. Omdat je elkaar nog kent en soms een arm om je heen krijgt als dat even nodig is. Ook de komende jaren moeten we blijven bouwen aan tolerantie en 'no-aberschap'.

GroenLinks werkt! Ook in Enschede. Afgelopen jaren hebben we dat laten zien.

GroenLinks blijft daarvoor aan de slag.

Jelmer van der Zee

Lijsttrekker GroenLinks Enschede

ZIN IN DE TOEKOMST

We werken allemaal hard aan onze toekomst. Jouw toekomst, de toekomst van je stad, het land, de toekomst van de aarde. GroenLinks is optimistisch over de toekomst, want GroenLinks zet duurzaamheid op 1. Duurzaam is slim, duurzaam is noodzaak en duurzaam is gericht op de toekomst: wie nu investeert, betaalt in de toekomst een lagere rekening.

We zien meer en meer het belang in van natuur voor ons eigen leven. GroenLinks staat al vanaf het begin voor ecologische duurzaamheid. Dat betekent dat we het milieu zo min mogelijk willen belasten en zuinig willen omgaan met de hulpbronnen die we hebben. Ook zijn we zuinig op de groene ruimte en willen we het landschap niet volbouwen met nieuwbouwwijken en bedrijventerreinen. Daar hebben wij nu profijt van, maar ook toekomstige

generaties zullen dankbaar zijn voor ons werk. Als er niets verandert, krijgen zij te maken met de gevolgen van een grote klimaatverandering en een verslechterde leefomgeving.

Daarom kiest GroenLinks voor een ambitieus klimaatbeleid, voor openbaar vervoer en fiets in plaats van de auto, voor milieuvriendelijke bedrijvigheid en voor compact bouwen binnen de bebouwde kom. Groen is een mooiere kleur in onze omgeving dan het grijs van asfalt en beton. In Enschede is het prettig leven omdat er voldoende parken zijn en we kunnen ontspannen in ons mooie buitengebied. Die kwaliteiten moeten we behouden en versterken. Rust, lekker en gezond eten, natuur en schone lucht horen bij het goede leven. Groen maakt gelukkig! GroenLinks heeft zin in de toekomst!

KLIMAAT- EN ENERGIEBELEID

De toenemende energievraag, de eindigheid van de voorraden fossiele brandstoffen, de stijgende energieprijzen en de klimaatverandering vragen om een ander energiebeleid. Hier is meer politiek leiderschap voor nodig, ook van gemeenten. Maar vooral nuchter zijn en iets doen is nu belangrijk. Een aantal gemeenten heeft de afgelopen jaren een duidelijk ambitie geformuleerd. Ook Enschede wil in 2020 een reductie van 30% CO2 uitstoot realiseren en streeft naar 20% duurzame energie in 2020. De gemeentelijke organisatie moet in 2015 klimaatneutraal werken.

Het begin is gemaakt, in de afgelopen jaren heeft onze GroenLinkse milieuwethouder veel bereikt in Enschede. Onze gemeente loopt voorop door het energiezuiniger maken van scholen, straatverlichting, gemeentelijke gebouwen en woningen in de stad. De gemeente biedt een energiescan en een zeer voordelige energiebesparingslening. De gemeente adviseert huiseigenaren over de mogelijkheden tot energiebesparing. Huiseigenaren lenen geld van de gemeente om de groene investeringen van te betalen. De lening kan vervolgens worden afbetaald uit de besparing op de energierekening. Superslim! Er is een locatie voor een aantal grote windmolens aangewezen en dankzij de campagne 'Doe groen, dat scheelt!' is het milieubewustzijn in de stad nog nooit zo groot geweest. GroenLinks heeft zich daarnaast met succes hard gemaakt voor duurzame aandachtspunten bij de plannen voor de spoorzone, Kennispark en de Usseler Es.

Maar er moet nog veel meer gebeuren; de komende vier jaar zijn cruciaal. GroenLinks wil dat de gemeente echt werk blijft maken van energiebesparing, samen met burgers, instellingen en ondernemers. GroenLinks stelt een breed scala aan concrete maatregelen voor. De tijd van de grote verhalen is voorbij. GroenLinks wil aan de slag!

- GroenLinks wil de verduurzaming van het woningbestand van Enschede voortzetten. De energieprestatie van duizenden woningen kan nog veel beter. Woningbouwcorporaties blijven een belangrijke partner om tot verbeteringen te komen.
- De energiescan en de energiebesparingslening moeten bij alle huiseigenaren bekend worden gemaakt. Hiervan wordt helaas nog te weinig gebruik gemaakt.
- GroenLinks wordt warm van bedrijven, straten en buurten die zelf initiatieven nemen om energie te besparen. GroenLinks wil dat de gemeente deze initiatiefnemers met raad en daad bijstaat.
- Nieuwbouwwoningen moeten steeds zuiniger worden. GroenLinks wil dat de gemeente de landelijke EPC-norm lokaal aanscherpt en voorop loopt met duurzame gebiedsontwikkeling.
- Nieuwbouwprojecten behoren klimaatneutraal te zijn. GroenLinks wil dat de gemeente bijdraagt aan voorbeeldprojecten voor klimaatneutrale utiliteitsgebouwen. Kennispark biedt hiervoor een uitgelezen kans en moet daarom klimaatneutraal worden gebouwd.
- GroenLinks wil dat de gemeente duurzame energieapparatuur in de gebouwde omgeving stimuleert. Het gaat dan bijvoorbeeld om kleine windturbines en zonnepanelen.
- GroenLinks eist dat bedrijventerreinen voor 80% gaan draaien op groene stroom, die ze zelf produceren. Dat kunnen ze bijvoorbeeld doen door zonnepanelen op het dak te leggen en biomassa te gebruiken uit het buitengebied. De gemeente ziet hierop toe en heeft een adviserende rol.
- GroenLinks wil dat de gemeente een actief groenedakenbeleid gaat voeren. Veel gebouwen kunnen plek bieden aan beplanting op het dak. Het resultaat is dat gebouwen beter zijn geïsoleerd en bijdragen aan een duurzame waterkringloop.
- GroenLinks vindt dat vaart moet worden gezet achter de plaatsing van windmolens langs de A35. GroenLinks wil verder windmolens realiseren langs de A1.

- Campagnes als Het Nationale Klimaatstraatfeest, Warme Truiendag en de Week van de Vooruitgang moeten de steun van de gemeente blijven houden en Autovrije zondag door de gemeente ook van harte gesteund. Burgers raken hierdoor betrokken bij het klimaatbeleid van Enschede.
- GroenLinks wil dat alle scholen in Enschede klimaatneutraal worden gemaakt. De benodigde duurzame energieapparatuur is natuurlijk lesmateriaal bij uitstek.
- De gemeente moet ook het goede voorbeeld geven. Volgens GroenLinks, kunnen de eigen activiteiten, net zoals die van de landelijke overheid, klimaatneutraal worden gemaakt in 2012.

RUIM BAAN VOOR FIETS EN OV

GroenLinks stooft zich aan de toenemende hoeveelheid gemotoriseerd verkeer in de stad. 70% van al het autoverkeer in Enschede, is intern verkeer. Het zijn inwoners die rondkarren in de stad. Maar van de positieve kant bekeken, zijn het ook potentiële fietsers! De afstanden in Enschede naar scholen en winkels zijn zo kort dat de meeste mensen hiervoor niet per se de auto hoeven te gebruiken. Met de fiets kan het ook, vaak zelfs sneller.

Uit onderzoek van de Fietsersbond blijkt dat het fietsgebruik in Enschede het afgelopen decennium is gedaald tot onder het landelijk gemiddelde. De slechtere verkeersveiligheid voor fietsers wordt als één van de belangrijkste redenen aangewezen.

Fietser en automobilist zitten elkaar in Enschede vaak in de weg; het grootste deel van het fietsnetwerk in Enschede bestaat uit fietsstroken langs hoofdverkeerswegen. Het aantal voorzieningen en routes die specifiek voor fietsers zijn aangelegd is zeer beperkt. Het is soms geen pretje om 's morgens je kinderen naar school te fietsen en dat moet ingrijpend veranderen, vindt GroenLinks.

De nadelen van het toenemende autogebruik worden steeds duidelijker zichtbaar. Het stratenpatroon is niet berekend op nog meer auto's en sluip-

verkeer leidt tot veel overlast. We hebben last van het permanente lawaai. Instellingen en bedrijven zijn slechter te bereiken, de stad is minder veilig, minder leefbaar en ook de luchtkwaliteit komt in het gedrang. De stad loopt over en ons klimaat kan de verdere groei van het autoverkeer niet aan. Investeren in fiets en OV is belangrijk in de strijd tegen klimaatverandering; het autoverkeer is één van de belangrijkste veroorzakers van de klimaatcrisis.

Gelukkig heeft GroenLinks het pleit gewonnen in Enschede. Erkend werd dat voor het oplossen van de verkeersproblemen OV en fiets onontbeerlijk zijn. De gemeente spreekt instellingen en bedrijven aan om meer werknemers op de fiets te krijgen. In de afgelopen jaren investeerde de gemeente in busbanen en succesvolle stimuleringsacties in het busvervoer. Er rijden meer bussen in de stad en treinen in Twente (ook 's nachts). GroenLinks is blij met deze ontwikkelingen en wil die de komende jaren versterken. We kunnen daarbij nog veel leren van andere steden.

- Langs de bestaande spoorwegen Enschede - Hengelo en Enschede - Glanerbrug ontwikkelt Regio Twente de fietssnelweg F35. GroenLinks wil dat vaart wordt gemaakt met de aanleg. De voormalige spoortracés richting Oldenzaal, Boekelo en Alstätte zijn ook zeer geschikt voor de aanleg van fietssnelwegen. GroenLinks wil vanuit de binnenstad in alle windrichtingen fietssnelwegen.
- In de stadswijken rond de binnenstad bevinden zich vele oude invalswegen die tegenwoordig slechts een beperkte functie voor autoverkeer hebben, zoals de Lipperkerkstraat, Kottendijk en Emmastraat. GroenLinks wil dat deze straten worden heringericht tot fietsstraat, zodat ze samen met de fietssnelwegen een stervormig netwerk gaan vormen met de binnenstad als middelpunt.
- GroenLinks wil vrij liggende fietspaden in plaats van fietsstroken.

- GroenLinks vindt dat het autoverkeer geen belemmering mag vormen voor fietsers en voetgangers. Fietsers moeten vaker groen krijgen bij het stoplicht. Ze krijgen veiliger oversteekplaatsen op kruisingen met hoofdverkeerswegen, zoals de singels, en langs verkeersdrempels een passeerstrook.
- GroenLinks wil verder duidelijke bewegwijzering langs hoofdfietsroutes waarop ook de verschillende stadswijken en belangrijkste voorzieningen zijn aangegeven. In de afgelopen jaren is met succes gewerkt aan 'Enschede Buitensporig' en 'Rondje Enschede'. Het wordt makkelijker gemaakt om mooie ommetjes te maken in het buitengebied. GroenLinks wil dat vanuit de hele stad wordt verwezen naar deze routes.
- Voor bezoekers investeert de gemeente in een uitgebreid leenfietsensysteem, waarbij bakfietsen en tandems niet mogen ontbreken en buggies, voor mensen die met kleine kinderen op de fiets komen.
- GroenLinks wil een royaal aantal fietsnietjes in de stad bijplaatsen. Fietsen blijven daardoor in topconditie en kunnen zo nodig worden vastgeketend.
- GroenLinks is voor het handhaven van 30 km-zones, ook waar een duidelijke functie voor autoverkeer waarneembaar is. GroenLinks is voor regelmatige snelheidscontroles op sluiproutes door 30 km-zones.
- Het verkeer rondom tweederde van de scholen is onveilig, volgens onderzoek van 3VO. GroenLinks wil veilige fietsroutes naar scholen en dat parkeerplaatsen schoolplein worden. GroenLinks wil stimuleren dat kinderen met de fiets naar school komen of met de fiets worden gebracht. Een maximumsnelheid rondom scholen en speelplaatsen van 15 km/u is veiliger voor de kinderen.
- GroenLinks vindt goede verkeerseducatie belangrijk. Het biedt ook een kans om ouders en kinderen bewust te maken en te laten oefenen met fietsen.
- GroenLinks wil het OV blijvend stimuleren. Reizigersaantallen blijken sterk toe te nemen door prijsacties. Acties als Twents tarief en het 'retour-tje stad' moeten daarom worden uitgebreid, vindt GroenLinks.
- GroenLinks wil dat treinen in Twente zonder spoorboekje gaan rijden. Iedere 5 tot 10 minuten komt er dan een trein. GroenLinks is voor een lobby die samen met de regio en de euregio pleit voor uitbreiding van het spoorwegnet.
- GroenLinks is voor uitbreiding van de fietsenstalling bij Enschede CS. Problemen met zwerffietsen en fietsendiefstal verdienen een structurele aanpak.
- Openbaar vervoer dient optimaal op andere vervoersmiddelen aangesloten te worden, onder meer door aantrekkelijke OV-knooppunten te maken en fietsers goed te bedienen. Deze knooppunten kunnen aantrekkelijk worden gemaakt met verschillende voorzieningen, zoals kinderopvang en winkels. GroenLinks wil zo ook investeren in IC-station Enschede Drienerlo, zodat het gemakkelijker wordt voor forenzen die werken in Enschede-West om met het OV te reizen.
- Kantoren en voorzieningen die veel mensen trekken worden alleen in de nabijheid van OV-knooppunten of andere goed per OV bereikbare plekken gepland.
- Het P+R transferium aan de Zuiderval moet beter gepromoot worden. GroenLinks wil ook in Enschede-Noord een P+R plaats realiseren.
- GroenLinks wil gratis openbaar vervoer voor nieuwe werknemers. Werknemers die aan een nieuwe baan beginnen kunnen twee maanden gratis met het OV reizen op hun woon-werktraject. Zo kunnen de forenzen wennen aan de mogelijkheden van het OV.
- Na uitgaansavonden moet er veilig en voordeling openbaar vervoer zijn.
- GroenLinks wil dat het wagenpark van de gemeente elektrisch wordt, incl. gemeentelijke scooters en de dienstauto van het college. Het gebruik van fiets en OV door gemeentelijk personeel moet worden gestimuleerd.

TROTS OP ONS GROEN

Overall wordt geknabbeld aan de open groene ruimte: voor wegen, woningen en bedrijventerreinen. Veel oud agrarisch cultuurlandschap verdwijnt door grootschalige landbouw. Ons landschap wordt eenvormiger, versnipperd en verrommelt. Tegelijk hebben we open groengebieden (parken, bossen, natuurgebieden en recreatieterreinen) nodig om te spelen, te luieren, te sporten – voor onze dagelijkse ontspanning. En even belangrijk: grote aaneengesloten natuurgebieden zijn van vitaal belang voor behoud van een grote verscheidenheid aan planten en dieren.

GroenLinks wil de groene uitstraling in en om Enschede verbeteren. Door de beschikbare ruimte binnen de bebouwde kom efficiënt te gebruiken en door geen kans voorbij te laten gaan voor een mooie, gevarieerde groenvoorziening. Door op bouwlocaties slimmer en compacter te bouwen, realiseren we meer woningen zonder dat dit meteen ten koste hoeft te gaan van groen. Vooral de ruimte op bedrijventerreinen kan veel beter worden benut. Enschede kan daarnaast nog een stuk groener worden. Onder meer door de 'groene vingers' vanuit het buitengebied verder de stad in te brengen.

In de afgelopen periode heeft de GroenLinks wethouder voor het buitengebied op unieke wijze gewerkt aan de verbinding tussen groen buitengebied en de stad. Het is GroenLinks gelukt om het overgrote deel van de nieuwbouw binnenstedelijk gepland te krijgen. Ook bij plannen waar GroenLinks tegen is, zet zij duurzaamheid op de agenda. Zoals bij de plannen voor bebouwing van de Usseler Es.

In 2009 bleek een groot overschot in de plancapaciteit voor bedrijventerreinen in Twente. Als Enschede met de buurgemeenten goede afspraken maakt over het optimaal benutten van bestaande terreinen, dan kunnen we onze open landschappen behouden. GroenLinks zal daarvoor strijden.

Belangrijk is dat ondanks de economische crisis en bezuinigingen, de gemeente haar groene ambities niet loslaat.

- GroenLinks wil geen nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen in het buitengebied bouwen. In de stad is nog steeds ruimte genoeg en het buitengebied hoeft daarom volgens GroenLinks niet geofferd te worden aan een grotere stad.
- GroenLinks is tegen de doorstart van Airport Twente en wil niet dat de gemeente daaraan meebetaalt. Het voormalige vliegveldterrein ligt in prachtig landschappelijk gebied en grenst aan een Natura 2000 gebied. Een doorstart is schadelijk voor mens en natuur. GroenLinks houdt daarom vast aan een groene invulling van het gebied.
- GroenLinks wil dat er geen nieuwe bedrijventerreinen worden ontwikkeld voordat alle bestaande en al in ontwikkeling zijnde terreinen zo intensief mogelijk worden benut.
- GroenLinks wil meer ecologische zones en groene wiggen. De ecologische zones in Glanerbrug, de Eschmarke en Tweekelo moeten worden ingericht
- Het groene netwerk dat parken, natuurgebieden en water in woongebieden verbindt via singels, bomenlanen en plantsoenen moet worden uitgebreid.
- Voor terreinen in de stad die gedurende langere tijd braak liggen, worden tijdelijke functies bedacht. Hierbij valt te denken aan groen- en speelvoorzieningen, maar ook een hondenrenveld of een plek waar kunstenaars en (Artez-)studenten hun uitingen kunnen vertonen. Hiermee krijgen deze locaties een duidelijke functie, en worden de uitstraling en leefbaarheid vergroot.
- GroenLinks wil meer aandacht voor het verfraaien van straten, parkeerplaatsen en pleinen. Daarnaast is meer aandacht nodig voor meer gefaseerd onderhoud van ecologisch waardevolle plekken in de stad, voor grondverbetering en behandeling van monumentale bomen. Er moet genoeg groen in de buurt zijn, zo ongeveer volgens het principe: "elke woning zijn eigen boom."

- GroenLinks is tegen nieuwe wegen en/of wegverbredingen in het buitengebied. Verder mag alleen op voormalige erven worden gebouwd. Als we van het buitengebied willen blijven genieten, moeten we er zuinig op zijn.
- We zijn voor de aanleg van bescheiden wandel- en fietsverbindingen in de stadsrand en het buitengebied, die het landschap bereikbaar en beleefbaar maken. GroenLinks vindt dat de versterking van de stadsranden en het 'Rondje Enschede', versneld moet worden. GroenLinks wil daar ontmoeting en recreatie organiseren. Denk bijvoorbeeld aan kinderboerderijen (op bestaande erven) en speelveldjes.
- GroenLinks is voor de aanleg van volkstuinen, zowel in de stadsrand als in de wijken.
- GroenLinks wil dat de gemeente een stadsecoloog aanstelt. Deze gaat zich bezighouden met de natuur in de stad en de ecologische verbinding tussen platteland en stad, via groene wiggen en groene vingers naar de achtertuinen. Ook draagt zijn/haar kennis ertoe bij dat de gemeente geen zeldzame soorten of populaties over het hoofd ziet bij projecten.
- Natuureducatie vormt een belangrijke voorwaarde voor bewustzijn van natuur en milieu, nu en in de toekomst. GroenLinks vindt natuureducatie daarom belangrijk en wil dat jong en oud, in de hele stad hiermee in aanraking kunnen komen.
- GroenLinks wil jaarlijks zicht hebben op de luchtkwaliteit in Enschede, tot op straatniveau. Met deze gegevens kan ieder jaar worden gewerkt aan schonere lucht. De situatie op plekken waar de luchtkwaliteit slecht is, kan worden verbeterd door beplanting, maar ook verkeersmaatregelen kunnen nodig zijn.
- GroenLinks wil een milieuzone van het binnensingelgebied maken. Alleen schone voertuigen mogen dit gebied binnenrijden.
- De gemeente moet samen met de centrumondernemers het initiatief nemen tot stadsdistributie, zoals in Nijmegen. Grote vrachtwagens brengen hun lading naar een centraal punt. Vanaf daar wordt het met milieuvriendelijker vervoer, zoals elektrische bestelwagens en bakfietsen, naar de bestemming gebracht.
- GroenLinks wil bromfietsen en scooters, behalve de elektrische varianten, de toegang tot het Stadserf ontnemen. Voetgangers worden dan veel minder blootgesteld aan extreem vuile uitlaatgassen, lawaai en gevaar.
- GroenLinks is voor het 'vergroenen' van de gemeentelijke belastingen door bijvoorbeeld gedifferentieerde parkeertarieven. Automobilisten die een relatief schone auto parkeren, betalen een lager tarief, terwijl sterker vervuilende auto's meer moeten betalen.
- GroenLinks is tegen kernenergie, zolang daar risico's en afvalproblemen aan zijn verbonden. De gemeente geeft daarom geen toestemming voor transporten van nucleair materiaal voor Urenco over zijn grondgebied, en maakt zich hard voor de sluiting van de Urencofabrieken in Almelo en Gronau.

MINDER VERVUILING, MEER VEILIGHEID

Een groene gemeente is ook een schone gemeente. We ergeren ons allemaal aan hondenpoep, het zwerfvuil op straat en in het groen, rondslingerend huisvuil en graffiti. Het straatmeubilair verloedert door achterstallig onderhoud. Als het aan GroenLinks ligt wordt de openbare ruimte beter onderhouden en mooier (dus groener). GroenLinks werkt aan schone lucht, duurzaam waterbeheer en minder afval!

AFVAL SCHEIDEN LOONT

We produceren veel afval met elkaar. De hoeveelheid huisvuil die wordt ingezameld neemt jaarlijks toe. Veel afvalsoorten kunnen we al gescheiden aanbieden. Plastic wordt apart ingezameld en we krijgen ook minicontainers thuis, voor het oud papier. Maar het niet-gescheiden restafval blijft voorlopig de grootste afvalstroom. Door een betere scheiding kunnen we afval als grondstof voor nieuwe producten gebruiken. Dat is goed voor het milieu. Door milieueisen wordt de inzameling en verwerking van afval steeds duurder. Deze kosten worden aan de bewoners doorberekend via de afvalstoffenheffing. Gescheiden inzameling leidt tot lagere verwerkingskosten. Afval scheiden loont dus. Daarom wil GroenLinks het burgers zo gemakkelijk mogelijk maken om hun afval te scheiden.

- Groenlinks is voor gedifferentieerde tarieven voor afvalverwijdering. Dat betekent dat burgers afval per hoeveelheid gaan betalen. Op die manier loont het om minder afval aan te leveren en afval beter te scheiden.
- We willen voldoende afvalbrenpunten en een goede scheiding van afval. In de komende periode wil GroenLinks dat de plastic- en luierscontainers een vaste plek in het straatbeeld krijgen en ondergronds worden gemaakt.
- De gemeente gaat in gesprek met winkeliers om over te gaan op afbreekbare plastic tassen.
- De gemeente zoekt samen met de universiteit kansen om afval en andere restproducten binnen Enschede opnieuw te gebruiken of terug te dringen.
- GroenLinks is blij dat Twence in overheidshanden is gebleven, omdat nu op duurzame werkwijzen gestuurd kan worden. Afval geeft energie en restwarmte. Deze moeten door Twence optimaal worden benut.

DUURZAAM WATERBEHEER

De manier waarop we in Nederland met water omgaan is niet toereikend. Zeker als de gevolgen van klimaatverandering, zeespiegelstijging en verdergaande bodemdaling moeten worden opgevangen. Er is nog te veel sprake van technisch beheer, terwijl het hoog tijd is voor een ander waterbeleid. GroenLinks wil een gezond watersysteem gebaseerd op integraal waterbeheer.

- Water wordt meer dan voorheen onderkend als een ordenend principe bij de ruimtelijke plannen en het wijkbeheer.
- Water wordt benut voor versterking van de natte natuurwaarden. Een mooi voorbeeld is om bij de aanpak van Stroinkslanden het hemelwater te zuiveren door rietkragen via het Samelenbroek.
- Met omliggende gemeenten, het waterschap, de provincie, Rijkswaterstaat en het drinkwaterbedrijf wordt samengewerkt om een duurzaam en integraal waterbeheer te realiseren.
- GroenLinks wil afvoer van het regenwater afkoppelen van de riolering.
- Met een watertoets bij alle nieuwe bouwplannen en ruimtelijke ontwikkelingen zoeken we naar ruimte om water op te vangen en te bergen.

WERK MAKEN VAN DIERENWELZIJN

Dieren maken deel uit van onze dagelijkse leefomgeving. Veel inwoners hebben een gezelschapsdier, zoals een hond, kat, cavia of konijn. In het buitengebied en op enkele plaatsen binnen de bebouwde kom bevinden zich ook landbouwhuisdieren, zoals varkens en koeien en steeds meer paarden en pony's. De grootste groep dieren (ook in stedelijke gemeenten) wordt gevormd door in het wild levende dieren. Dieren horen bij de samenleving. Zij dragen bij aan een kleurrijke en levendige ge-

meente. Ze verdienen onze aandacht en zorg. Dit geldt voor zowel huisdieren, als voor in het wild levende dieren. In de afgelopen periode heeft de GroenLinkse wethouder het dierenwelzijnbeleid in Enschede opgezet.

- Een wethouder moet dierenwelzijn in zijn of haar portefeuille hebben.
- Er moeten voldoende hondenuitlaatplaatsen komen, die groot genoeg en schoon zijn.
- Kinderboerderijen in Enschede moeten vooral een educatieve taak hebben. De dieren moeten zo natuurlijk mogelijk kunnen leven.
- De gemeente moet terughoudend zijn bij het afgeven van vergunningen voor het vermaak met dieren, zoals in het circus.
- GroenLinks wil verkeersbesluiten voor de wegen die worden beheerd voor bescherming van in het wild levende dieren. Voorbeelden zijn het bermonderhoud, het afsluiten van wegen in verband met de paddentrek of het beperken van de maximumsnelheid, gericht op overstekende dieren.
- Natuurontwikkeling en de bescherming van dieren en hun leefgebieden behoren centraal te staan bij het beheer van het gemeentelijk groen. Hierbij zijn met name inheemse bomen en struiken belangrijk.
- Pas als duidelijk bewezen is dat dieren schade aanrichten, mogen ze worden bestreden en dan ook nog met methoden die bij het dier het minste leed veroorzaken.

ENSCHEDA: EEN HIP THUIS

GroenLinks wil dat Enschede een economisch en sociaal levendige gemeente blijft. Een gemeente met een heterogene bevolking, onder meer naar leeftijd en inkomen. Daarvoor hebben we een aantrekkelijke stad nodig en goed beheer van de woningvoorraad.

GroenLinks heeft een eigen kijk op hoe een stad aantrekkelijker kan worden gemaakt. GroenLinks gelooft niet in miljoenenverslindende stadsmar-

ketingcampagnes. Alle grote gemeenten bieden daarmee tegen elkaar op en de inwoners van de gemeenten zien niets van hun belastinggeld terug. GroenLinks wil dat de stad opvalt door haar kwaliteiten. Met een uitstekende woonomgeving en aansprekende architectuur, uitstekende voorzieningen, een grensverleggend cultuur- en evenementenbeleid en een groenere uitstraling van de stad. Met een uitstekende bereikbaarheid via OV en met goed werkgeverschap van bedrijven en instellingen, zal het Enschede goed gaan in de toekomst.

- In samenspraak met de regio moeten we er voor zorgen dat de behoefte aan goedkope woningen en sociale huurwoningen er komt, maar niet op Enschede alleen wordt afgewenteld. In een grote plaats zie je dan grote wijken steeds armer worden, met nadelige gevolgen.
- GroenLinks wil verstandig omgaan met de mogelijke effecten van vergrijzing en eventuele krimp.
- In de afgelopen periode heeft GroenLinks niet toegestaan dat onnodig appartementen en woningen in het dure segment bijgebouwd werden. Kwetsbare groepen hebben evenveel recht als anderen om op mooie plekken te wonen. In de afgelopen periode heeft GroenLinks ervoor gezorgd dat er niet alleen ruimte voor kwetsbare groepen blijft, maar er ook een goede spreiding van voorzieningen voor deze doelgroep in de stad komt.
- GroenLinks vindt het belangrijk dat jongeren, ouderen en gezinnen met een laag inkomen, voldoende kansen hebben op de woningmarkt. Afspraken met de woningbouwcorporaties over nieuwbouw en herstructurering moeten waarborgen dat er voldoende woningen zijn voor alle inkomensgroepen.
- GroenLinks wil goede afspraken met woningbouwcorporaties over hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. Zij dienen te investeren in de creatieve aanpak van problemen in wijken en het

onderhoud van woningen. Er zijn daarnaast stevige afspraken en samenwerking nodig om in Enschede zoveel mogelijk duurzame nieuwbouw te realiseren.

- GroenLinks wil meer ruimte voor alternatieve woonvormen en bijzondere woonprojecten. Bijzonder wonen, met een spannende architectuur, wordt op die manier gestimuleerd.
- GroenLinks wil geen gedwongen spreiding van mensen over scholen of wijken.
- GroenLinks wil dat er goed gekeken wordt naar de samenstelling van een wijk bij herstructurering of andere aanpassingen. Er moeten voldoende betaalbare woningen zijn voor jongeren en studenten, alleenstaanden, starters, ouderen en mensen met een handicap. Woningen moeten zorgbestendig worden gemaakt, zodat mensen langer zelfstandig kunnen blijven wonen.
- Enschede gaat in het vervolg zuinig om met haar culturele, historische en architectonische geschiedenis. Indien een beeldbepalend of waardevol pand komt leeg te staan, wordt altijd naar een nieuwe passende invulling gezocht. Sloop wordt voorkomen.
- Huisuitzetting wordt zoveel mogelijk voorkomen. Als er kinderen zijn wordt er naar andere oplossingen gezocht. Gezinnen met kinderen worden niet uitgezet.
- Bij de plannen voor de uitbreiding van de binnenstad, legt GroenLinks de prioriteit bij groen en rust. GroenLinks wil een autoluwe binnenstad met meer groene verblijfsruimte.
- GroenLinks wil de woonmogelijkheden van de binnenstad zoveel mogelijk uitbuiten. Een bruisende binnenstad biedt woonmogelijkheden voor alle doelgroepen.
- Een openbaar toilet is een aanwinst voor de binnenstad, met name voor ouderen. GroenLinks wil een goed toegankelijke en degelijke voorziening die tegelijk duurzaam en misschien een tikje kunstzinnig is.
- Groenlinks ziet graag dat het carillon meer bespeeld wordt, bijvoorbeeld door studenten van het conservatorium. Een concert met carillon en orkest op de markt, zou heel bijzonder zijn.

SOCIAAL EN BETROKKEN

GroenLinks streeft naar een solidaire (wereld)samenleving, waarin welvaart en kansen eerlijk worden verdeeld. Wij willen dat iedereen in Enschede mee kan doen. Daarvoor hebben mensen optimale mogelijkheden nodig om zich te ontplooiën en zichzelf te zijn. We streven naar een duurzame economie. Dat betekent dat we proberen geen beslag te leggen op de wereld van toekomstige generaties. Duurzaam betekent ook dat we een stabiele economie willen, die een zekere toekomst biedt voor zoveel mogelijk mensen.

Binnen een gezonde werkomgeving geeft werk niet alleen een inkomen, ook zelfvertrouwen en een positie in de samenleving. We gaan uit van ieders eigen verantwoordelijkheid om te werken, maar hebben ook oog voor de verschillende mogelijkheden die mensen hebben.

GroenLinks wil mensen sterker maken. Onze visie op jeugd en onderwijs en onze sociale politiek zijn daarop gericht.

Alle kinderen verdienen een goede start met hoogwaardige kinderopvang en goed onderwijs, dat achterstanden wegwerkt en talenten ontwikkelt. Het is funest voor hun kansen als kinderen opgroeien in armoede.

Armoede willen we bestrijden met een ruimhartig minimabeleid. Door mensen te ondersteunen bij het vinden van werk, opleiding of een andere maatschappelijke activiteit, helpen we hen vooruit.

Een volwaardig inkomen, goed onderwijs, goede huisvesting en een mooie, veilige woon- en leefomgeving zijn belangrijk. Sport en cultuur, zijn niet alleen een extraatje, een luxe, maar ook broodnodig.

NIEMAND AAN DE KANT

Alle inwoners van Enschede moeten de kans krijgen om mee te doen. Betaald werk is hierbij heel belangrijk. Als mensen niet kunnen of de kans niet krijgen mee te doen, dan zorgt dit vaak voor persoonlijke problemen. Soms komen mensen in een sociaal isolement en zijn ze minder gezond.

We kunnen vaak vroeg voorspellen met wie het later misgaat of wie niet op eigen kracht aan een baan zal komen. Het is onbestaanbaar in een rijk land als het onze dat bepaalde families van generatie op generatie in armoede leven. Dat patroon moet worden doorbroken. GroenLinks vindt dat de overheid deze mensen moet helpen. De sociale dienst speelt daarbij een belangrijke rol.

GroenLinks wil kansen creëren voor kwetsbare burgers. We weten uit allerlei onderzoek dat een derde van de mensen die een bijstandsuitkering ontvangt, nooit een reguliere betaalde baan kan krijgen.

Als rekening wordt gehouden met wat iemand wél kan, dan ontstaan er veel meer mogelijkheden voor hem of haar en voor de samenleving. Iemand die maar een paar uur per week kan werken, kan bijvoorbeeld worden getraind om vrijwilligerswerk te doen. Cliënten aan de onderkant van de arbeidsmarkt worden zo alsnog bij de samenleving betrokken. In de afgelopen jaren is dit potentieel gelukkig beter benut.

In Enschede is er de laatste jaren ook meer geïnvesteerd in armoedebeleid en schuldhulpverlening. Met de formulierenbrigade worden mensen met een minimuminkomen actief benaderd. Voor uitkeringsgerechtigden heeft de gemeente goedkope collectieve verzekeringen afgesloten. In de afgelopen periode heeft GroenLinks met succes gepleit voor onder meer uitbreiding van de langdurigheidstoeslag, voor extra aandacht voor kinderen in arme gezinnen en in multiprobleemgezinnen. GroenLinks is blij met de verbeterde

samenwerking tussen hulpverleningsorganisaties en wil al deze ontwikkelingen in de komende jaren versterken.

Sociaal beleid is niet louter een financieel vangnet: mensen moeten worden gesteund om hun leven weer op orde te krijgen en een plek in de maatschappij te behouden of verwerven. GroenLinks heeft zich in de afgelopen periode ingezet voor meer kwaliteit in de begeleiding van werkende Enschedeërs en werkzoekenden. GroenLinks heeft eraan bijgedragen dat meer mensen worden begeleid, vaker en beter werk vinden door verbeterde re-integratie en scholing.

- De economische crisis zal de komende raadsperiode nog een belangrijke invloed hebben op Enschede. Voorop staat dat mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt, in het bijzonder jongeren, de komende jaren alle ondersteuning krijgen die zij nodig hebben.
- Meer aandacht voor lager opgeleiden is noodzakelijk om de gevolgen van de economische crisis te verzachten. GroenLinks wil vroegtijdig investeren in bemiddeling, begeleiding en (om)scholing voor mensen die hun baan hebben verloren, of dreigen te verliezen.
- Bij gemeentelijke aanbestedingen moeten stevige eisen worden gesteld aan de inzet van (langdurig) werklozen. Tenminste 5% van de opdrachtsom dient omgezet te worden in arbeidsplaatsen voor personen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Meedoen staat voorop: via arbeidsparticipatie of een andere vorm van maatschappelijke activiteit. GroenLinks wil dat de gemeente een goed bestaan garandeert voor wie geen betaald werk (meer) kan verrichten.
- GroenLinks vindt dat op tijd de helpende hand moet worden toegestoken. De gemeente mag niet pas in actie komen als mensen werkloos zijn geworden, of te diep in de schulden zitten en uit hun huis worden gezet. Dat vraagt om een gerichte benadering voor risicogroepen en om persoonlijk contact. De sociale dienst moet veel meer een 'er op af'-centrum worden.

- Aan iedere cliënt van het Werkplein wordt gevraagd hoe hij/zij geholpen kan worden. De begeleiding moet gaan om wat hij/zij nodig heeft.
- Re-integratietrajecten moeten effectiever worden. Re-integratie moet gericht zijn op het duurzaam aan de slag krijgen en houden van mensen. Niet op het beperken van de instroom. Als re-integratiebedrijven slecht presteren moet de gemeente zelf deze taak op zich nemen. Mensen mogen zelf hun re-integratie blijven regelen.
- GroenLinks wil naast diploma's en werkervaring ook het instrument Eerder Verworven Competenties (EVC) nog meer inzetten bij het vergroten van kansen op re-integratie en participatie.
- GroenLinks is voor ruimhartige inkomensondersteuning. We willen bijvoorbeeld dat de langdurigheidstoelage voor bijstandsgerechtigden na drie jaar ingaat. Voorkomen moet worden dat mensen met een minimumuitkering of werkende armen zich buitengesloten voelen. Hun kinderen dienen aan sport- en culturele activiteiten mee te kunnen doen.
- De Voedselbank zorgt ervoor dat mensen die het goed kunnen gebruiken voedsel krijgen dat anders weggegooid zou worden. Voor veel mensen is ook de sociale en informatieve functie van de Voedselbank belangrijk. Wij willen het werk van de Voedselbank met raad en daad blijven steunen.
- GroenLinks wil dat minima mee kunnen doen aan een fietsenplan (zoals voor veel werknemers geldt). Fietsen is goedkoop en goed voor de gezondheid. Ook gratis openbaar vervoer kan een manier zijn om financiële barrières voor het meedoen in de samenleving weg te nemen, zoals dat nu al voor 65+-ers geldt.
- Vluchtelingen die moeten bijscholen om hun oude beroep weer op te pakken, mogen studeren met behoud van uitkering en worden voor die periode vrijgesteld van de sollicitatieplicht. Er wordt gezorgd voor goede begeleiding en kinderopvang.

ENSCHEDÉ, STAD MET TOEKOMST

GroenLinks staat voor een groene en vitale ontwikkeling van de economie in Enschede. Een gezonde economie is niet alleen maar een groeiende economie. De omschakeling naar een energiezuinige maatschappij, brengt grote economische kansen met zich mee. GroenLinks wil Enschede van deze innovatiegolf laten profiteren.

We moeten zuinig zijn op onze stad. Haar kwaliteiten kunnen blijvend goed ondernemerschap aantrekken: onze groene leefomgeving, goede sociale en culturele voorzieningen en een goede gemeentelijke dienstverlening voor bedrijven blijven belangrijk. Met bijzondere aandacht voor maatschappelijk verantwoord ondernemen heeft de gemeente een rol om het bedrijfsleven te versterken en ook de beginnende ondernemer bij te staan. De gemeente kan de vestiging van innovatieve bedrijvigheid aanmoedigen, maar moet ook oog blijven houden voor laaggeschoolde werkgelegenheid en werk dichtbij huis, in de wijken.

De ontwikkeling van een sterke economische regio kan Enschede niet alleen. GroenLinks vindt dat in de Netwerkstad kan worden samengewerkt om de effectiviteit van het economisch beleid te vergroten en ruimtelijke kansen gezamenlijk te benutten. De afgelopen jaren is er veel verbeterd in de dienstverlening voor bedrijven en bij de ondersteuning van ondernemers. Ook is er nieuwe bedrijfsruimte bijgekomen. Er hoeft daarom geen nieuw bedrijventerrein te komen; de oude bestaande bedrijventerreinen en het havengebied moeten drastisch worden geherstructureerd, zodat daar ruimte komt voor nieuwe bedrijven.

- GroenLinks wil een sterke overheid en staat kritisch tegenover de tendens waarbij overheidsfuncties worden overgedragen aan de (internationale) markt. Daarbij staan vaak de kwaliteit van voorzieningen en arbeidsplaatsen van mensen op het spel.

- Innovatieve bedrijvigheid wordt naar Enschede getrokken door ambitie te tonen bij de totstandkoming van Kennispark. Moderne architectuur, klimaatneutrale bouw en optimale instandhouding van de groene omgeving van Enschede zijn volgens GroenLinks belangrijke succesfactoren. De gemeente faciliteert duurzame bedrijven en benut hun kennis.
- Er worden flexibele kantoorruimtes nabij OV-knooppunten gerealiseerd. Zodat kleine ondernemers en zelfstandige dienstverleners niet direct gedwongen zijn tot grote investeringen in werkruimte.
- GroenLinks wil dat de geplande herstructurering van bestaande bedrijventerreinen en het havengebied wordt geïntensiveerd en dat het voormalige luchthavengebied en de Usseler Es worden gespaard. Bij herinrichting worden bedrijven in compacte clusters gebouwd en worden voldoende fiets- en voetpaden aangelegd.
- De gemeente ondersteunt en adviseert bedrijven om milieuvriendelijker producten en productiewijzen te gebruiken. Zodat energie-, water- en grondstoffengebruik en de afvalproductie worden verminderd.
- GroenLinks wil dat er bij opleiding en re-integratie rekening wordt gehouden met bedrijfstakken met toekomstige tekorten aan werknemers zoals de metaal en de zorg. Investeren in onderwijs, in leerwerktrajecten en het imago van de sector zijn hierbij belangrijke onderdelen.
- GroenLinks vindt dat de gemeente gevestigde bedrijven en instellingen moet stimuleren om arbeidsplaatsen te behouden en stage- en re-integratieplaatsen te creëren. Door verder voldoende scholingsprogramma's voor werknemers aan te bieden, door te strijden tegen arbeidsmarktdiscriminatie en door een bijdrage te leveren aan CO2-reductie dienen bedrijven hun maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen. Hiertoe neemt de gemeente het initiatief tot het oprichten van een Pact van Enschede, samen met (grotere) bedrijven en instellingen.
- De gemeente moet werken in de wijken aantrekkelijker maken. Werk door en voor buurtbewoners; kleine ondernemingen die de leefbaarheid en de betrokkenheid bij de wijk vergroten. Ondernemen vanuit de woning moet mogelijk zijn. Echter niet alle vormen van bedrijvigheid kunnen in wijken plaatsvinden; de leefbaarheid blijft voorop staan.
- De gemeente moet zorgen voor een aantrekkelijke omgeving van winkels in wijken en dorpen.
- GroenLinks wil mogelijk maken dat kleine ondernemers vaker mensen in dienst kunnen nemen.
- De gemeente moet meer investeren in de totstandkoming en ondersteuning van bedrijven met een sociale doelstelling; bedrijven die moeilijk plaatsbare mensen in dienst hebben.
- De gemeente geeft het goede voorbeeld door bij aanbestedingen, voor bijvoorbeeld thuiszorg, goede arbeidsvoorwaarden mogelijk te maken.
- Hoewel de markt vaak tekort schiet, verdient een grote groep de oprichting van sociale ondernemingen. Deze kunnen maatschappelijke taken zoals het beheer van de openbare ruimte en het groen verzorgen en (leer)werkplekken bieden aan personen met een afstand tot de arbeidsmarkt. GroenLinks streeft in dit verband naar de oprichting van een stadscoöperatie.

TALENTEN BLIJVEN ONTWIKKELEN

Onderwijs legt de fundamenten voor onze toekomst. Het is belangrijk dat onderwijs alle kinderen stimuleert om zich te ontwikkelen tot sociale, verantwoordelijke en zelfredzame burgers. Ons onderwijs moet jongeren, zeker uit een omgeving waar armoede en achterstelling heersen, kansen geven op vooruitgang. Juist deze jongeren raken nu verloren in een onderwijssysteem dat hen niet uitdaagt en niet helpt om het beste uit zichzelf te halen. We willen onderwijs dat iedereen, ongeacht herkomst, sekse of sociale achtergrond, optimale kansen biedt zich breed en maximaal te ontplooiën. Voorschoolse educatie en kwalitatief hoogwaardige kinderopvang geven kinderen een goede start. Tijdige signalering van gedrags- en leerproblemen voorkomt dat leerlingen onnodig achterop raken, spijbelen of geheel uitvallen en voortijdig de school verlaten. We zijn er snel bij in Enschede om te voorkomen dat jonge mensen in een spiraal van kansenarmoede terechtkomen.

Onderwijs moet ook samenbinden. Veel scholen staan midden in de wijk. Er wordt niet alleen onderwijs gegeven, er is ook kinderopvang en er vinden allerlei naschoolse activiteiten voor jongeren en ouders plaats. Het onderwijs werkt hierbij samen met welzijns- en zorginstellingen, en steeds vaker ook met culturele en sportverenigingen. Deze Brede School-ontwikkeling draagt bij aan de brede ontplooiing van kinderen en past bij de levensstijl van moderne gezinnen.

Daarnaast houdt ontwikkeling natuurlijk niet op bij de jeugd. GroenLinks vindt het belangrijk dat mensen zich kunnen blijven ontwikkelen. Ook de economie vraagt dat in belangrijke mate van ons: de kenniseconomie wordt steeds belangrijker. GroenLinks vindt het jammer dat de kracht van ouderen niet vaker wordt onderkend. Veel ouderen staan nog volop in het leven en dragen bij aan de

dynamiek in deze stad. Denk alleen maar aan al die mensen die vrijwilligerswerk doen of mantelzorg verlenen.

- De gemeente moet de Brede School-ontwikkeling blijven stimuleren, door scholen geschikt te maken voor samenwerking van allerlei instellingen.
- Kwaliteit in de kinderopvang en buitenschoolse opvang draagt bij aan de ontwikkeling van kinderen en hun ouders. GroenLinks juicht de experimenten toe die belemmeringen wegnemen voor ouders om (meer) te werken. Zo is het belangrijk dat de gemeente voldoende kindplaatsen inkoop om het mogelijk te maken voor alleenstaande ouders in de bijstand, deelnemers aan inburgeringstrajecten en vluchtelingenvrouwen om te werken en/of anderszins deel te nemen aan de maatschappij.
- GroenLinks wil mensen graag stimuleren om zich te ontwikkelen. Leren is leuk. We willen meer aanbod in de wijken en pleiten voor samenwerking met de UT, Saxion en de Volksuniversiteit om dat te realiseren.
- GroenLinks wil meer maatjes- en meester-gezelprojecten. Werknemers en gepensioneerden willen vaak graag hun kennis en kunde overdragen. En soms zijn het juist de jongeren die anderen leren hoe ze bijv. met computers kunnen omgaan.

KIEZEN VOOR JONGEREN

GroenLinks heeft veel aandacht voor kinderen en jongeren. Ze moeten zorgeloos kunnen opgroeien in Enschede: in een goede sfeer thuis, met voldoende speel- en sportruimte in de buurt en mogelijkheden om mee te doen in allerlei verenigingen. We geven ze hiertoe alle ruimte, nemen ze serieus en bieden steun, maar stellen ook grenzen en corrigeren onacceptabel gedrag.

Onze samenleving is steeds meer geneigd om jongeren die op straat 'hangen' als een probleem te zien. Wij beschouwen flaneergedrag van jongeren op straat als een normaal verschijnsel dat te

maken heeft met hun behoefte om elkaar te ontmoeten. Jongeren horen die gelegenheid ook te hebben; de publieke ruimte is er immers voor iedereen. Soms gaat het hanggedrag echter gepaard met ernstige overlast voor de omgeving en onwettig gedrag. Dan is ruimte bieden niet langer gepast en ingrijpen nodig. Niet alleen om de veiligheid in de wijk te verbeteren, maar ook om jongeren te leren hoe ze zich in de publieke ruimte moeten gedragen en om een afglijden in criminaliteit te voorkomen.

Kinderen mogen er op rekenen dat de professionals die ze tegenkomen in opvang, onderwijs en allerlei buitenschoolse activiteiten signaleren wanneer een kind problemen heeft en extra aandacht nodig heeft. De afgelopen jaren hebben verbeteringen plaatsgevonden. Zo is de opvoedingsondersteuning versterkt en worden problemen vaker en eerder gesignaleerd door jongerenwerkers. Er is meer aandacht gekomen voor preventie van alcoholmisbruik onder jongeren.

Op initiatief van GroenLinks is in Twente de Weekendschool gestart. 's Weekends krijgen kinderen die in een achterstandssituatie leven, les van vrijwillige gastdocenten die ze hun vak op een uitdagende manier proberen bij te brengen en zelfvertrouwen geven. Ook FC Twente doet heel mooie dingen om jongeren zelfvertrouwen te geven. GroenLinks heeft in de afgelopen periode gepleit voor het beter betrekken van jeugd, o.a. via Jeugd in Actie. GroenLinks vindt het ontzettend belangrijk om te werken aan het bewustzijn en zelfvertrouwen van jongeren, we zullen de komende tijd meer van zulke schitterende ontwikkelingen stimuleren.

- GroenLinks vindt dat kinderen meer aan bod mogen komen bij wat voor kinderen wordt bedacht. De inrichting van de buitenruimte in Stroinkslanden is hier een goed voorbeeld van. Bij de inrichting van de openbare ruimte dient meer rekening gehouden te worden met kinderen. Straten horen

veilig voor hen te zijn. Er moet ruimte voor jongeren worden gereserveerd en ingericht. Een gemeente die vriendelijk is voor kinderen, is vriendelijk voor iedereen.

- Jongeren weten zelf het best wat er leeft onder jongeren. Daarom moet de gemeente meer van hun deskundigheid gebruikmaken, hen uitdagen zich in te zetten voor de samenleving, de eigen buurt of projecten waar jongeren zelf baat bij hebben. We willen ze meer verantwoordelijkheid geven.
- GroenLinks vindt het bewustzijn van cultuur en natuur belangrijk. Cultuur- en natuureducatie horen volgens GroenLinks integraal deel uit te maken van de omgeving van jongeren, in de stad en op school.
- De Enschedese politiek moet meer feeling krijgen met de leefwereld van jongeren. Politici moeten een bijdrage leveren aan maatschappijleevakken op scholen (bijvoorbeeld in de vorm van Lagerhuisdebatten).

BETROKKEN BIJ JE WIJK

De wijk of buurt is dé plek waar mensen elkaar ontmoeten en samenleven. Voor de leefbaarheid en de veiligheid in een wijk is niet alleen de fysieke structuur belangrijk, maar tellen ook de verbanden tussen bewoners. Mensen voelen zich prettiger als ze elkaar kunnen ontmoeten, elkaar kennen en invloed hebben op hun omgeving. Nu en dan de helpende hand toesteken en een goede raad geven, horen daar ook bij.

GroenLinks heeft bij de totstandkoming van de WMO-nota gepleit voor de schaal van de buurt, om voorzieningen dichtbij en vertrouwd te maken.

GroenLinks vindt het belangrijk dat burgers wat te zeggen hebben over hun leefomgeving en er zorg voor dragen. Dat betekent dat veel zaken op wijk- of buurniveau aangepakt moeten worden. Het stadsdeelgewijs werken in Enschede is een voor-

beeld in Nederland. Dit moet zeker behouden blijven. GroenLinks vraagt wel extra aandacht voor het betrekken van jongeren en allochtonen.

In een aantal wijken vindt er volop verandering plaats, herstructurering of uitbreiding. GroenLinks vindt dat de bewoners meteen bij de plannen moeten worden betrokken. In een aantal wijken zijn daar al goede ervaringen mee opgedaan, zoals Velve-Lindenhof en Stroinkslanden. Als het aan GroenLinks ligt wordt die ervaring ook elders in de stad benut.

- Mensen die kwetsbaar zijn verdienen extra aandacht van de gemeente, door ze te betrekken en aan te spreken op hun mogelijkheden, en ze te ondersteunen als ze het zelf niet redden.
- GroenLinks wil blijven investeren in algemene voorzieningen, ontmoetingsplekken en ontplooiingsmogelijkheden.
- GroenLinks stimuleert vrijwilligersorganisaties die iets willen doen om mensen uit hun isolement te halen. Door het organiseren van activiteiten en vooral door anderen aan te spreken, kunnen vrijwilligers een waardevolle rol vervullen.
- Via wijkinitiatieven wordt het samenleven in de wijk ondersteund door ontmoetingen in een ontspannen sfeer te organiseren. Voorbeelden hiervan zijn Buurt in Actie, straatveegacties, buurtgesprekken, wijkfeesten of sport- en spelactiviteiten.
- De gemeente zou meer gebruik moeten maken van bemiddeling in geschillen met en tussen burgers; in plaats van lang procederen met een (in ieder geval voor één partij) onbevredigende uitkomst, kan 'mediation' kans bieden op een compromis. Ook betrokkenheid van jongeren kan daarbij van grote waarde zijn.
- GroenLinks wil dat bewoners bij nieuwe plannen voor hun wijk en grote stedelijke projecten vroegtijdig naar hun mening wordt gevraagd.
- Wijkraden moeten worden ondersteund in hun werk en moeten worden betrokken bij besluitvorming over hun wijk. Daarnaast is het zinvol om ook andere participatievormen in te zetten om diverse doelgroepen in de wijk te bereiken.
- Maatschappelijke organisaties en adviesraden moeten tijdig betrokken worden bij de politieke besluitvorming.
- Door het inzetten van zakelijk leiders in wijk- en jongerencentra kan het gebruik van deze plekken worden geoptimaliseerd. Juist in de avonden, weekenden en vakanties moeten ze vaker open. GroenLinks verwacht dat de overname van de wijkcentra door de woningbouwcorporaties nieuwe initiatieven zal opleveren, maar wil wel de laagdrempeligheid van activiteiten en ontmoeting bewaken.

WMO: DE MENS STAAT CENTRAAL

De gemeente kent sinds de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) de compensatieplicht. Dit houdt in dat mensen met een beperking de ondersteuning kunnen krijgen die nodig is om zo volledig mogelijk te kunnen participeren in de maatschappij. Door middel van het aanbieden van openbaar vervoer (o.a. lijn 7), hulpmiddelen, aanpassingen in huis en hulp in de huishouding, zorgt Enschede dat mensen ondanks hun beperking kunnen functioneren.

Maar om volledig te kunnen meedoen in stad en buurt, is meer nodig dan wettelijk bepaalde zorg of een hulpmiddel. Lichamelijke of psychische beperkingen mogen niet leiden tot sociaal isolement en vereenzaming. Mensen zijn meer dan hun ziekte of handicap. Bezuinigingen op ondersteuning zoals het Rijk doorvoert, leveren nu misschien wat geld op, maar kunnen ertoe leiden dat mensen later meer en duurdere zorg nodig hebben..

Het landelijke Wmo-beleid gaat uit van zelfredzaamheid en legt een grote verantwoordelijkheid bij mensen zelf, hun sociale omgeving, maatschappelijke structuren en de buurt. Maar in een grote stad is dat toch niet vanzelfsprekend. Het is dan ook de taak van de overheid om te zorgen voor een infrastructuur die zelfredzaamheid, participatie en het voor elkaar zorgen ondersteunt en faciliteert.

In Enschede vallen relatief veel ouderen, maar ook mensen met lichamelijke of geestelijke beperkingen, in de laagste inkomensgroepen. Armoederegelingen moeten goed toegankelijk blijven voor deze groepen en er moet een goede afstemming zijn met de Wmo-voorzieningen.

Niet het aanbod van de gemeente, maar de vraag van de cliënten of vanuit de buurt moet centraal staan. De zorgvraag van migranten-ouderen, en de obstakels voor participatie die zij ondervinden, kunnen verschillen van die van jonge gehandicapten of van mensen met een verstandelijke beperking.

Ouders die voor hun meervoudig gehandicapte kind zorgen, hebben andere mantelzorgondersteuning nodig dan jonge kinderen die de zorg voor hun zieke ouders op zich nemen. Door middel van cliëntgericht werken kan maatwerk worden geleverd en ontstaat er de noodzakelijke verschillen in het hulpaanbod.

Volgens GroenLinks zijn we in Enschede op de goede weg: steeds beter lukt het om de hulp persoonlijk te maken. Het zorgloket werkt wijkgericht en er wordt hard gewerkt aan nieuwe ontwikkelingen, zoals die van de wijkcoaches in Velve-Lindehof.

- Aanbestedingen in de zorg moeten zich richten op kwaliteit en op innovatie. Niet de prijs maar de kwaliteit en klantgerichtheid staan voorop. Aanbieders moeten worden uitgedaagd om mee te denken hoe de zorg in Enschede te optimaliseren.
- Er moet meer maatwerk komen in zorg en welzijn. Dat geldt voor de verstrekking van hulpmiddelen en huishoudelijke hulp, maar ook voor maatregelen die participatie van kwetsbaren kunnen vergroten.
- Vraaggericht werken vereist goede en effectieve cliënten- en patiëntenparticipatie. Er wordt meer gewerkt met bijvoorbeeld klankbordgroepen. Zelforganisaties (van migranten, homoseksuelen, ouderen) en moeilijk bereikbare groepen (psychiatrisch patiënten en daklozen) dienen meer betrokken te worden bij de uitvoering van de Wmo.
- In de woonservicegebieden moet er ruimte zijn voor verscheidenheid. Speciale voorzieningen treffen voor oudere migranten en homoseksuele ouderen en komen er woningen voor verschillende generaties (kangoeroewoningen).
- Vrijwilligers in de zorg en mantelzorgers horen optimaal te worden ondersteund, zowel facilitair als financieel.
- GroenLinks vindt dat mensen met een beperking waar mogelijk de baas moeten kunnen blijven over hun eigen leven: ze moeten actief kunnen deelnemen aan de samenleving. De gemeente ondersteunt hen om de belemmeringen die zij daarbij ondervinden weg te nemen, maar de regie blijft zolang mogelijk bij de mensen zelf.
- Het zorgloket 'verstaat' de vraag van de zorgvrager goed. Waar nodig komt de consultant thuis om de benodigde zorg goed te kunnen indiceren. Dit is vooral nodig waar het om meervoudige voorzieningen gaat en bij ouderen.

ENSCHEDÉ, STAD DIE JE INSPIREERT

GroenLinks staat voor een rijk en gedifferentieerd cultureel aanbod en een actief verenigingsleven. Een bloeiend cultureel klimaat draagt bij aan een vitale en creatieve samenleving. Een samenleving die kritisch over zichzelf nadenkt, kan niet zonder kunst die nieuwe perspectieven op de samenleving ontwikkelt.

Er is de afgelopen jaren veel gebeurd in Enschede. Denk maar aan de opening van het Nationaal Muziekkwartier en de Twentse Welle. Enschede is in veel opzichten aantrekkelijker geworden en een aantal goede voorzieningen rijker. GroenLinks volgt echter op de voet of met de juiste visie wordt gewerkt om deze grote investeringen optimaal te benutten. GroenLinks wil dat de hele stad kan profiteren van de culturele instellingen. Cultuur in de wijken is belangrijk; GroenLinks is blij met de komst van de AKI naar Roombeek en hoopt dat de Reisopera haar plek vindt in de Velve-Lindenhof.

Cultureel erfgoed is ook een speerpunt van GroenLinks. We vinden dat je daar heel zuinig op moet zijn. We zijn blij met de toegenomen aandacht hiervoor en we hebben toegejuicht dat er een lijst met waardevolle panden werd opgesteld.

- Kunst en cultuur horen erbij! Uitgaven voor kunst en cultuur zijn voor GroenLinks niet het sluitstuk van de begroting.
- GroenLinks zal er ook in de komende tijd voor strijden, dat de professionele cultuursector bewoners van de stad en het amateurcircuit meer bij activiteiten en ontwikkelingen betreft.
- In elke wijk is een plaats waar mensen op een laagdrempelige manier met kunst en cultuur in contact kunnen komen. Dat kan het wijkcentrum zijn, de brede school of soms een filiaal van de bieb. Kunstenaars kunnen deze ruimtes gebrui-

ken om wijkbewoners te laten zien wat ze nog niet zagen. Muziek, beeldende kunst en andere kunstvormen bevorderen de leefbaarheid en ontmoetingen in de wijken.

- Samen met de culturele instellingen wordt er een cultuurvisie ontwikkeld voor de periode vanaf 2012. Sterke en zwakke punten en eventuele blinde vlekken worden in kaart gebracht. De dynamiek tussen cultuur, educatie en economie komt hierbij centraal te staan. Ook maken we ons hard voor meer participatie van minima, cultuur in de wijken en voor meer aandacht voor kwaliteit in het evenementenbeleid.
- GroenLinks wil een impuls geven aan het thans versnipperde cultuurparticipatiebeleid, door de komst van kunst- en muziekdocenten in het basisonderwijs mogelijk te maken. De 'combinatie-functionarissen' moeten evenredig tussen sport en cultuur worden verdeeld.
- GroenLinks vindt aandacht voor kleine culturele evenementen in Enschede belangrijk.
- GroenLinks vindt het nieuwe Atak een aanwinst voor de stad, maar Atak krijgt in verhouding nog steeds te weinig subsidie, zeker voor een Enschede Muziekstad.
- GroenLinks ziet graag een Popcollectieffunctie in Enschede; veelbelovende Enschedese acts (zoals Miss Montreal) kunnen dan de ondersteuning krijgen die nodig is.
- GroenLinks vindt het belangrijk dat de bibliotheek een laagdrempelige educatiefunctie heeft. GroenLinks onderschrijft de plannen voor modernisering van de bibliotheek.
- GroenLinks was niet tevreden met het nieuwe atelierbeleid en wil hier een goede evaluatie van. GroenLinks wil voldoende betaalbare ateliers behouden.

ENSCHEDA BRENGT JE IN BEWEGING

Sporten is leuk en biedt ontspanning voor jong en oud. Sporten heeft ook een aantal andere voordelen. Zo krijgen mensen er meer sociale contacten door, zeker als ze zich als vrijwilliger voor een vereniging inzetten. Sporten is bovendien gezond. Niet iedereen sport of beweegt echter in voldoende mate. Vooral jongeren, ouderen, chronisch zieken, niet-werkenden, mensen met overgewicht en mensen van niet-Nederlandse herkomst bewegen te weinig.

Enschede is de afgelopen jaren twee keer sportgemeente van het jaar geworden. Veel Enschedeërs maken er een bruisend feestje van en zijn aangesloten bij een vereniging. Verenigingen werken steeds meer samen, met elkaar en met bijv. scholen. De sportboulevard Zuid is daar een mooi voorbeeld van. Het zijn ontwikkelingen die GroenLinks van harte ondersteunt.

- GroenLinks wil een sportieve levensstijl bevorderen door iedereen de mogelijkheid te bieden om te gaan sporten. Wij willen vooral de sportdeelname stimuleren van groepen die weinig aan sport doen. De gemeente kan daar een belangrijke bijdrage aan leveren, in nauwe samenwerking met de sportverenigingen.
- GroenLinks wil dat de samenwerking die de afgelopen jaren is ontstaan tussen scholen, sportverenigingen, FC Twente, etc., zich verder blijft ontwikkelen.
- Sporten voor ouderen is belangrijk. GroenLinks is enthousiast over de bewegingsplek voor jong en oud bij De Posten. In groepsverband sporten is dan goedkoop en gezellig.
- Gezondheid wordt steeds belangrijker. Niet alleen lichamelijk, maar ook geestelijk. Kwaliteit van leven staat steeds meer voorop, voor jong en oud. GroenLinks vindt het idee van 'stadsvoedsel' interessant, zowel vanwege het dichtbij 'vinden' van je voedsel als het 'samen eten' (zoals de plannen die er liggen voor een Resto Vanharte).

VEILIGHEID OP ZIJN TWENTS

Iedereen, jong en oud, moet zich veilig voelen in Enschede. De veiligheidssituatie in Enschede behoort al sinds lang tot de beste van Nederland. GroenLinks wil dat graag zo houden en vindt dat de politie voldoende capaciteit en bevoegdheid moet hebben om met de inwoners van Enschede in contact te blijven: veiligheid op zijn Twents. Maar ook de gemeente zelf heeft belangrijke verantwoordelijkheden: goed onderwijs, voldoende werkgelegenheid, sociaal beleid en hulpverlening zijn cruciaal voor de veiligheid op lange termijn.

De bevoegdheden van de burgemeester zijn de afgelopen jaren verviervoudigd. De komst van veiligheidsrisicogebieden, gebiedsontzeggingen, samscholingsverboden en meer cameratoezicht geven de verharding van het beleid aan. De zorg voor veiligheid binnen de gemeenten verschoven van de politie naar toezichthouders en buitengewone opsporingsambtenaren. De invoer van de bestuurlijke strafbeschikking zal de slagkracht van het lokaal bestuur versterken. Aan deze stille revolutie zit ook een keerzijde: de rechtsbescherming van de burger. De balans tussen effectieve handhaving en bescherming van de persoonlijke levenssfeer dient in de nieuwe situatie stevig bewaakt te worden.

Het waarborgen van de veiligheid is weliswaar een primaire taak van de overheid, maar de gemeente kan het niet alleen af. De inzet van meerdere partijen is nodig. Door wijkbewoners daadwerkelijk invloed op hun omgeving te geven, door het aanstellen van wijkbeheerders, wijkagenten en buurtvaders, en door het stimuleren van bedrijvigheid wordt de veiligheid in een wijk groter. Goede afspraken met woningbouwcorporaties, politie, welzijnsorganisatie, middenstand en bewoners over onderhoud en beheer en een actief toezicht op de naleving van regels en de bestrijding van overlast, dragen bij aan een veilige en schone omgeving. En als het toch echt fout gaat, dan moeten handha-

vers natuurlijk passend en professioneel optreden. De taakverschuiving van politie naar toezichthouders behoeft in dit verband bijzondere aandacht.

- GroenLinks verzet zich tegen een eenzijdige nadruk op repressie; we willen meer aandacht voor het voorkomen van ellende. Het bestrijden van criminaliteit begint met preventie en voorlichting.
- GroenLinks is tegen maatregelen die indruisen tegen het recht van iedereen om zich vrij te bewegen in de publieke ruimte, zoals preventief fouilleren, het ophangen van camera's en mosquito's. We willen hiermee dan ook uiterst terughoudend omgaan.
- Sommige handhavinginstrumenten kunnen als discriminatoir ervaren worden, zoals samenscholingsverboden, identificatieplicht en gebiedsontzeggingen. GroenLinks wil het gebruik van deze instrumenten zoveel mogelijk beperken ten gunste van een positieve en motiverende aanpak door de politie.
- Om te zorgen dat iedereen kan participeren in onze diverse samenleving, is een actief antidiscriminatiebeleid onontbeerlijk. Discriminatie is soms een vaag begrip, daarom wil GroenLinks dat meer aandacht wordt besteed aan gevoelens van discriminatie bij met name jongeren.
- Een op de vier vrouwen en steeds meer mannen, krijgen regelmatig te maken met geweld door de partner. In de lijst van dodelijke slachtoffers als gevolg van een onnatuurlijke oorzaak staat huiselijk geweld, na verkeersongevallen, zelfs op de tweede plaats. Tijdig ingrijpen is hierbij geboden om de veiligheid van het slachtoffer en eventueel van kinderen te waarborgen.
- GroenLinks is voor gereguleerde en gecontroleerde verkoop van softdrugs.

ENSCHEDA VOOR IEDEREEN

Een samenleving waaraan iedereen meedoet en waarin voor iedereen plaats is, daar staat GroenLinks voor. Iedereen, hoe verschillend ook, heeft gelijke rechten en plichten, en tegelijkertijd moet voor iedereen duidelijk zijn wat wel en niet kan en mag. Enschede moet voor alle inwoners een fijne stad zijn om in te leven.

VERSCHIL MAG ER ZIJN, UITSLUITING NIET

Homo, hetero, man, vrouw, wit, zwart, oud of jong; we horen allemaal in Enschede. GroenLinks wil werken aan een tolerante, open samenleving, waar mensen met verschillende religieuze en culturele achtergronden, seksuele voorkeuren, levensstijlen en leeftijden met respect voor elkaar samenleven. Dat kan door de dialoog te zoeken, in plaats van de confrontatie. Integratie is altijd twee-richting-verkeer. Cultuur is altijd dynamisch. Juist tradities en rituelen zijn van belang om een eigen identiteit te kunnen ontwikkelen. Het samenleven in Enschede gaat goed, maar kan hier en daar beter.

GroenLinks is er trots op dat de generaal pardon-regeling voor uitgeprocedeerde asielzoekers in Enschede voortvarend is uitgevoerd. Mensen werden geholpen bij het vinden van woonruimte, werk, opleiding en sociale contacten. Het loodsproject is een mooi voorbeeld dat voor alle inburgeraars van toepassing is. Hierbij helpen Enschedeërs de nieuwkomers hun plek in de samenleving te vinden en de weg naar de instanties. GroenLinks is blij met de stappen die gezet zijn op het gebied van inburgering. Dit moet zeker zo blijven. Laagdrempelige activiteiten zoals Taal-in-actie zijn van belang om mensen te stimuleren zich te blijven ontwikkelen.

- GroenLinks wil dat de gemeente meer doet om het ontstaan van zwarte en witte scholen tegen te gaan; ouders kunnen hier een belangrijke rol bij spelen.
- Racistisch deurbeleid in cafés of discotheken moet keihard worden aangepakt. In het uiterste geval moet de gemeente overgaan tot sluiting.
- Jongeren mogen niet de dupe worden van discriminatie bij het vinden van een stageplek. De gemeente roept het lokale bedrijfsleven op stageplekken aan te bieden en bemiddelt tussen de scholen en het bedrijfsleven.

- GroenLinks wil dat via buurthuizen en andere wijkontmoetingspunten meer aandacht komt voor het gevaar van intolerantie en discriminatie.
- De deelname van verschillende groepen die een achterstand hebben, moet op alle niveaus in de samenleving (werk, vrijwilligerswerk, inspraak en bestuurlijke functies) worden gestimuleerd en ondersteund.
- Het Nederlands leren is een belangrijke stap voor integratie. Iedereen moet de kans krijgen Nederlands te spreken en lezen, ook oudkomers. Biedt taalcurssussen laagdrempelig aan, als het nodig is gescheiden. Bij de cursussen moet er meer aandacht zijn voor de positie van de vrouw.
- Wijkwelzijnsorganisaties, zelforganisaties en andere vrijwilligers werken actief aan het realiseren van ontmoeting, dialoog, activiteit en ontplooiing in de wijk (zoals huiswerkbegeleiding, het aanleren van de moeder- en Nederlandse taal, sport, cultuur en recreatie). GroenLinks vindt deze activiteiten belangrijk en wil deze ondersteunen.
- GroenLinks is enthousiast over het P-team, dat een voorbeeldrol vervult voor de emancipatie van allochtone en autochtone vrouwen (en mannen). Wat GroenLinks betreft wordt zij nog meer betrokken bij gemeentelijk beleid.

OPEN EN VERANTWOORDELIJK BESTUUR

GroenLinks wil dat het gemeentebestuur toegankelijk en transparant is. Duidelijk, streng en daadkrachtig als het nodig is, maar aanspreekbaar en open voor suggesties en kritiek. Burgers zijn niet alleen klant van de overheid, wij willen ook dat ze zich medeverantwoordelijk voelen voor het gemeentebeleid en dat ze vertrouwen hebben in het lokale bestuur. Daarom willen we dat de gemeente haar inwoners waar mogelijk betreft bij het beleid en burgers meer zeggenschap geeft over de inrichting van hun wijk; de verantwoordelijkheid voor de besluitvorming ligt echter nadrukkelijk bij de politiek.

De overheid is van ons allemaal. Zij is geen machine die draait wat wij als individuen vragen, geen 'roept u maar'-democratie. GroenLinks wil een overheid die borg staat voor het publieke belang en de rechten van minderheden beschermt. Dat betekent dat de overheid de eindverantwoordelijkheid moet hebben voor de toegankelijkheid, de betaalbaarheid en de kwaliteit van belangrijke algemene voorzieningen, zoals zorg, nutsbedrijven, volkshuisvesting en openbaar vervoer. In ons ideaal staan betrokken burgers en een verantwoordelijke overheid samen garant voor een democratische en duurzame ontwikkeling van particuliere welvaart en publieke dienstverlening.

Er wordt veel gesproken over de afstand tussen burgers en politiek. Volgens GroenLinks hebben de problemen vooral te maken met de politieke cultuur. Politici moeten weten wat de burgers bezig houdt en nauwe contacten onderhouden met maatschappelijke organisaties en wijkraden. En misschien wel het allerbelangrijkst is je afspraken nakomen: zeggen wat je doet en doen wat je zegt. Wees er duidelijk over of burgers inspraak hebben of mee mogen denken, en ook wanneer (en waarom) dat niet zo is.

- GroenLinks wil dat alle openbare stukken die bij besluitvorming horen zonder (financiële) drempels door burgers kunnen worden bekeken.
- GroenLinks is voor een stevige kern van vaste krachten binnen het gemeentelijk apparaat. Kostenbesparing kan worden gevonden door het inkomen van de wethouder als plafond te hanteren voor de salariëring van gemeenteamtbanen. Daarnaast dient de gemeente eisen te gaan stellen aan de salariëring van managers bij verbonden partijen, door het inkomen van de burgemeester als plafond te hanteren. Voor bovenlokaal werkende organisaties willen wij in ieder geval de Balkenendenorm hanteren.
- GroenLinks wil dat de wachtgeldregeling voor wethouders wordt versoerd.

- GroenLinks wil dat het personeel van de gemeente een afspiegeling is van onze bevolkingssamenstelling. Voor topfuncties wil GroenLinks quota invoeren.
- De gemeente zet zich in om stereotype beeldvorming, rollen en verwachtingen te doorbreken. De gemeentelijke publicaties en beleidsstukken vervullen daarbij een voorbeeldfunctie.

EEN MENSELIJKE BEHANDELING VOOR VLUCHTELINGEN

Oorlog, honger en schending van mensenrechten zijn helaas de rauwe werkelijkheid in veel landen in de wereld. Mensen zijn op de vlucht om allerlei redenen. GroenLinks vindt dat vluchtelingen recht hebben op een respectvolle behandeling. Het zonder meer op straat zetten van (uitgeprocedeerde) asielzoekers is op geen enkele manier een oplossing.

Het bieden van noodopvang blijft noodzakelijk voor asielzoekers die nog een procedure hebben lopen, maar geen wettelijk recht op opvang hebben. Tijdelijke opvang biedt mensen in elk geval ruimte om zich voor te bereiden op een volgende stap. Na het generaal pardon is er gelukkig een grote groep die een plek in onze samenleving heeft gevonden, maar voor een klein deel geldt dat niet. Ook heeft GroenLinks nog altijd zorgen over ex-ama's; hier moet het Rijk snel duidelijkheid over geven.

- Ondanks plechtige beloften vanuit Den Haag lukt het niet altijd om uitgeprocedeerde asielzoekers veilig te laten terugkeren naar hun land. GroenLinks vindt dat Enschede de uitgeprocedeerden die niet terug kunnen, moet opvangen om te voorkomen dat ze als illegaal op straat belanden. Waar van toepassing wordt dit gecombineerd met initiatieven om vluchtelingen (bijv. ex-ama's) voor te bereiden op hun mogelijke terugkeer, al dan niet in regionaal verband.

- De gemeente blijft zorg dragen voor de (nood)opvang en de inkomensvoorziening van uitgeprocedeerde asielzoekers en anderen zonder reguliere verblijfstatus.
- De gemeente ondersteunt activiteiten die het draagvlak voor de opvang van vluchtelingen vergroten.
- Maatschappelijke begeleiding, laagdrempelige juridische ondersteuning en coaching moeten in stand worden gehouden voor vluchtelingen.

(EU)REGIONALE SAMENWERKING

Enschede heeft als grootste stad in Twente een centrumfunctie. GroenLinks vindt dat er goed samengewerkt moet worden met de andere Netwerksteden Hengelo, Almelo en Borne, en in regionaal, eureginaal en internationaal verband.

GroenLinks wil de bestaande samenwerking in de Regio Twente versterken, ook met de kleinere gemeenten. De democratische controle hierop moet goed geregeld zijn. Het moet voor burgers duidelijk zijn wat de voordelen zijn van samenwerking op regionaal en Netwerkstadniveau. Zoals voor openbaar vervoer, behouden van groene ruimte en gezamenlijke inkoop van goederen en diensten.

Internationale solidariteit, eerlijke handel en duurzame ontwikkeling kunnen ook op gemeentelijk niveau uitgewerkt worden. GroenLinks vindt het belangrijk om stedenbanden aan te gaan en zo ervaringen en kennis uit te wisselen.

- Regionaal beleid moet gericht zijn op het behoud van de groene ruimte door concentratie van woningbouw en industriegebieden in de steden van Twente. Duurzaamheid is hierbij een belangrijk uitgangspunt.
- De activiteiten van Netwerkstad Twente en Regio Twente moeten beter op elkaar worden afgestemd. Regionale samenwerking dient een gezamenlijk doel, namelijk de regio. Tegenstellingen tussen stad en platteland moeten daarbij worden geslecht.
- Culturele en maatschappelijke Duits-Nederlandse burgerinitiatieven over de grens worden gestimuleerd. GroenLinks heeft al enkele keren met Die Grünen opgetrokken, o.a. bij onderwerpen als de luchthaven en kernenergie.
- De gemeente Enschede voert een actief mondiaal beleid, dat zich met name richt op de landen van herkomst van de grootste migranten- en vluchtelingengemeenschappen in Enschede. Zo kunnen we samen leren hoe we dingen beter, slimmer en duurzamer kunnen doen. Tenminste € 1,- per inwoner van de gemeente Enschede wordt gereserveerd voor de financiering van mondiaal beleid.
- De gemeentelijke organisatie levert zelf een bijdrage aan een betere wereld door in haar bedrijfsvoering vooral gebruik te maken van fair-trade en biologische producten.

FINANCIËN

De voorstellen die GroenLinks doet, kosten geld. Daar zijn we ons van bewust en zeker in een tijd van economische recessie is het lastig om budgetten vrij te maken. Toch zal dat moeten om onze ambities met deze stad te kunnen waarmaken. Keuzes zijn noodzakelijk en daarbij hanteren we onderstaande richtlijnen.

- In een tijd van toenemende werkloosheid krijgt de gemeente met hoge kosten te maken. GroenLinks legt de lasten op de sterkste schouders en helpt sociaal zwakkeren.
- Als de gemeente investeert, laat het haar dan duurzaam doen; in projecten die werkgelegenheid opleveren en een bijdrage leveren aan een duurzame stad.

- Er wordt transparant begroot met duidelijke doelen die voor de bewoners inzichtelijk zijn. Solidariteit is een algemeen uitgangspunt, ook in de lastendruk.
- Als er bezuinigd moet worden, dan alleen op zaken die niet ten koste gaan van de werkgelegenheid in de stad, de sociale structuur en de duurzaamheid.
- GroenLinks vindt dat de lokale lasten niet heilig zijn. Met de huidige crisis en de enorme bezuinigingen is het goed uit te leggen dat je iets extra's vraagt van de mensen die geen last hebben van deze crisis.

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...